

Ztratí Hlinky kus historie?

Se souhlasem, pak s výhradami brněnských památkářů byl zbořen „pavlačák“ U Sedmi švábů, místo hospodářských budov kartuziánského kláštera v Králově Poli stojí prosklená novostavba. Boj nastal o novorenesanční dům v Hlinkách číslo 98.

Jako podle jednoho scénáře, jen s jinými domy v obsazení, pokračuje seriál zkázy brněnských památek. Zkázy prováděné nejdřív se souhlasem, pak s výhradami brněnských památkářů.

V létě investor zbořil nejstarší „pavlačák“ v Brně, dům U Sedmi švábů.

Tento týden byla zase slavnostně otevřena skleněná novostavba na místě bývalých hospodářských budov kartuziánského kláštera v Králově Poli, které kvůli ní musely jít k zemi.

A demoliční četa už si začala chystat sbíječky na novorenesanční dům v Hlinkách číslo 98, který v polovině 19. století postavil brněnský mecenáš Valentin Falkensteiner.

Zda se sbíječky spustí, záleží nyní na rozhodnutí ministerstva kultury -brněnští památkáři podpořili návrh na vyhlášení domu kulturní památkou a investor musí s bouráním počkat. Je to ovšem už druhé rozhodnutí památkového ústavu, to první znělo jinak. „Dům na seznamu památek od roku 1987 byl, před čtyřmi lety ale náš ústav podpořil návrh vlastníka na jeho odpamátnění,“ říká nový ředitel Národního památkového ústavu v Brně Petr Kroupa.

Dům by šel zachránit

Dům v Hlinkách stojí už sto padesát let. „Je zajímavý a cenný, navíc se pod ním nachází systém gigantických sklepů, patrně se v nich skladovalo víno,“ uvádí Aleš Homola z památkového ústavu s tím, že nad Hlinkami dřív stávaly vinohrady.

„Při průzkumu jsme zjistili, že není v tak katastrofálním stavu, aby nešel zachránit,“ vysvětluje, proč památkáři změnili své stanovisko. K novému posouzení hodnoty domu byli památkáři vyzváni poté, co soused z Hlinek číslo 100 požádal o jeho nové zparamátnění.

Vlastníkem domu je společnost Impera Styl, která si na jeho místě naplánovala postavit novou budovu s byty a kanceláři. Teď čeká, jak řízení na ministerstvu dopadne.

Památká? Padá balkon

„Jestliže bude dům prohlášen památkou, jako s památkou bychom s ním samozřejmě museli nakládat,“ říká Lenka Kučirková z Impery. Dodává, že dům už ohrožuje své okolí. „Před třemi týdny se v něm propadl balkon,“ uvádí.

O problému s balkonem památkáři vědí, včera se byl Aleš Homola přesvědčit, jak se věci mají.

„Ten balkon je úplně pryč, nezbylo z něj ani torzo. Zvláštní je, že před měsícem vůbec nevypadal, že by měl spadnout,“ říká ironicky Homola. Mezi obvyklé praktiky investorů, s nimiž mají v brněnském památkovém ústavu bohaté zkušenosti, padání balkonů a cihel na chodník patří. Zejména z těch budov, o jejichž osudu se zrovna na ministerstvu kultury rozhoduje.

Valentin Falkensteiner (1800 až 1884) byl brněnským radním a mecenášem. Založil několik dobročinných nadací a odkázal městu peníze. „Už z úcty k němu by se měl ten dům zachovat. Nadace byla určena pro výstavbu domů a celá řada se jich i postavila. A sloužila i na podporu chudých žáků,“ říká brněnská historička Milena Flodrová.

U Hlinek stávaly už ve středověku vinice a celá ulice je poddolována unikátními a rozsáhlými sklepy. „Jde o největší sklepy na Moravě,“ uvádí Flodrová a dodává, že spolu s domem by padl k zemi i unikátní svědek vinařské historie v Brně.

Zatímco „švábí“ a hospodářská část kartouzy už se své záchrany nedočkali, Falkensteinerovy Hlinky ještě mají naději. Proč však památkáři jednou s demolicí souhlasí, a pak se ji snaží zvrátit? „Stojí za tím nekompetentní rozhodnutí některých pracovníků památkového ústavu,“ vysvětluje ředitel Kroupa, který v čele památkářů stojí až od letošního roku a chybná rozhodnutí „svých“ lidí otevřeně kritizuje.

Co Brno ztratilo

Dům na České 10

Dům na České ulici 10 v centru Brna už nestojí. V památkově chráněné budově se střídali vlastníci, kteří nechali dům úmyslně chátrat, dokud nebyl na spadnutí. Památkáři se snažili dům zachránit, jejich možnosti jsou ale nevelké. Pokuta 10 tisíc korun za zanedbání památky majitele obvykle nezastraší. Na místě původně gotické budovy dnes stojí obchodní dům Zara. Nový dům ve dvorním traktu, který ční do výše, ruší pohled z Jakubského náměstí.

U Sedmi švábů

Nejstarší pavlačový dům v Kopečné ulici v Brně už nestojí. Firma HTT srovnala činžák U Sedmi švábů se zemí, na jeho místě staví nový bytový dům pro 66 partají s podzemním parkovištěm pro 82 aut. Nový dům podle návrhu brněnských architektů Tomáše Rusína a Ivana Wahly bude stát příští rok. Proti bourání domu se postavil ředitel památkářů Petr Kroupa i dřívější ministr kultury Vítězslav Jandák. Učinit z něj památku však nestihli.

Hospodářství kartouzy

V Králově Poli stávaly přízemní hospodářské budovy ze 14. století, které náležely k protějšímu klášteru. Už nestojí. Opět v souladu s původním rozhodnutím památkářů je nahradila skleněná třípatrová budova Fakulty informatiky Vysokého učení technického. I tady se ještě snažili památkáři prohlásit domy kulturní památkou, i tady prohráli souboj s časem.

Zdroj: www.mfdnes.cz